

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Ob sklepu 31. letnika Dol. Novic.

Z današnjo številko sklepajo Dolenjske Novice 31. leto svojega častnega obstanka. Kakor doslej, trudili se bomo tudi zanaprej vestno in pošteno, da postrežemo cenjenim naročnikom v vsakem oziru kar najbolje. Ne bomo delali preveč in prevelikih obljub, a storili bomo, kar se da sploh storiti v naših skromnih razmerah. Posebno pozornost bodo obračale Dol. Novice tudi nadalje na gospodarske spise, razpravljajoče naše dolenjske, kmetijske in obrtniške razmere in ki bodo času primerni.

Dolenjske Novice naj bodo v vsaki dolenjski hiši dober prijatelj, razumen svetovalec ter prijeten in zabaven družabnik. To je naš namen in ne bomo se ustrašili nobenega truda, da to tudi izvršimo po svojih močeh. A da se to uresniči, prosimo tudi zveste podpore: obilo in redno plačujočih naročnikov ter zanesljivih in požrtvovalnih sotrudnikov. En sam človek ne zmore vsega in tudi ne vidi vsega, zato pa tudi tu velja: v združenju in edinosti je moč! Zaraditega izražamo nujno prošnjo, naj bi se oglašili od vseh dolenjskih krajev dopisovalci ter nam poročali o marsičem zanimivem, kar se godi v naši lepi Dolenjski. Torej prosimo prav lepo, saj ne prosimo zase, ampak za dobro stvar, za blagor in napredek Dolenjske. Trdna podlaga vsega dela in prizadevanja pa nam bo tudi zanaprej dvoje velikih idej: krščanska in slovenska. Da na tem močnem temelju pripomoremo našemu ljudstvu do prave sreče, v to pomagaj Bog!

Pri tej priliki se pristočno zahvaljujemo vsem našim naročnikom, sotrudnikom in prijateljem, ki so nas podpirali do sedaj pri našem poštenem delu ter jih zopet nujno prosimo za njihovo blagohotno sodelovanje in podporo tudi v bodoče. Podpirajte naš list vsi dolenjski rojaki, ostanite mu zvesti ter se potrudite in poskrbite, da se pomnoži število naročnikov. Naročnina ostane 3 krone za celo leto.

Z ozirom na to prosi še upravnništvo, da bi se cenjeni naročniki čimpreje odzvali našemu povabilu v zadnjih dveh številkah ter pridno uporabljali jim poslano položnico v svrhu poštne proste upošiljatve naročnine, da se prične redno pošiljanje lista takoj s prvo številko. Žalibog, da so nekateri sprejeli položnice kot nekako užaljeno tirjatev. Ravno nasprotno, ker položnice so jako pripravna in prijetna upeljava v porabo onim, kateri pošiljajo naročnino po pošti, da jim ni treba plačati poštne.

Končno kličemo še prav posebno dragim Dolenjcem: **Naročite se mnogoštevilno in predvsem na svoj domači list „Dolenjske Novice“! Razširjajte „Dolenjske Novice“ vsepovsod, da se povzdigne krog naročnikov na najčastnejšo stopinjo!**

Rimsko vprašanje.

Kaj je to? — Znano je, onim, ki so hodili več v šolo iz šolskega pouka, drugim od drugod, da je imel papež svojo lastno, takoimenovano cerkveno državo. Njen začetek sega daleč nazaj v zgodovino. Podlago ji tvorijo zasebna posestva, ki jih je imel rimski papež. Oblast svetega očeta se je polagoma raztegnila tudi nad sosednje pokrajine in dežele. Potom daril, dedščin,

raznih pogodb je postal papež zajedno mogočen posveto vladar, ki je imel svoj denar, svoje vojake, uradnike, je pobiral davke, varoval državo pred sovražniki itd. Tako je ostalo do leta 1860. Ko so mu Pijemontezi iztrgali državo iz rok, pravzaprav do l. 1870., ko so udrli sovražniki pri „Porta Pia“ v Rim. Papeževi vojaki so morali odložiti orožje, Rim je postal glavno mesto nove, zedinjene Italije pod kraljevo krono Viktorja Emanuela. Nova vlada je ponudila papežu tri milijone lir letne rente kot odškodnino in zajedno sklenila takozvano „garancijsko postavo“, kjer jamči svetemu očetu prostost, da bo lahko občeval s svojimi verskimi podložniki. Papež seveda tega jerobstva ni hotel in ni mogel sprejeti, je zavrgel ponujano odškodnino in glasno protestiraje se je zaprl v Vatikan, kjer biva še danes kot jetnik laške framazonske vlade. Ne nosi sicer spon na rokah — kletka ostane kletka, četudi je zlata — a ovirano je njegovo božje poslanstvo, da ne more svobodno občeovati z verniki, svojimi duhovnimi sinovi po katoliškem svetu.

Prebivalstvo katoliških držav je združilo, sočustvujoč s svetim očetom, z njegovimi protesti tudi svoj ugovor in ta protest še vedno ponavlja.

Ali bo vedno pri tem ostalo? Kdaj se bodo odprla vrata Vatikanova? Kdaj in kako bo dobil papež nazaj svoje pravice, da bo mogel zares popolnoma svobodno občeovati s katoliškimi državami? To je rimsko vprašanje.

O rimskem vprašanju se ni do najnovejšega časa dosti bralo ali govorilo. Italiji bi bilo to zelo zoperno — nemirna vest bi jo grizla še huje — in mi smo bili zavezniki Italije. Zato je trebalo molčati. Danes teče beseda svobodno.

Kako se bo rešilo rimsko vprašanje, kadar se bode? Papež gotovo mora postati zopet popolnoma svobodan. Kaj mu jamči popolno svobodo in neodvisnost?

Do leta 1870. je bil sv. oče svobodan, ker je imel lastno državo. Brez te neodvisnosti bi ne bil nikoli popolnoma svobodan. Sedaj so mu vzeli državo. Nima svoje zemlje, ne svojih podložnikov. Zato ni več neodvisen.

Jasno je torej, da mora dobiti državo nazaj, da postane neodvisen. Toda to, pravijo, je nemogoče. Pa bi jo dali vsaj v manjšem obsegu! Vsaj mesto Rim, ali vsaj vatikanski del mesta s pasom zemlje do morja, da bi mogel po morju, kamor bi hotel.

Ali je morebiti mogoč drug način, da bi sv. oče brez lastne zemlje in svojih podložnikov bil neodvisen? Sedanja garancijska postava za to gotovo ne zadošča. Laški parlament jo lahko vsak čas odpravi. Morebiti bi se to doseglo, če bi se to postavo internacionaliziralo, to se pravi, če bi jamčile poleg vsake države še druge, da bo imel papež vse svoje pravice, da bo lahko svobodno občeoval s katoliškim svetom. Zdi se, da bi tudi to ne zadoščalo. Koliko pa veljajo danes mednarodne postavbe! Po mednarodnem pravu je prepovedano obstreljevati bolnišnice Rdečega križa, in vendar so jih obstreljevali Lahi v Gorici, ne da bi druge države to preprečile, ali bi vsaj ugovarjale.

Kako bi se rešilo rimsko vprašanje, so seveda le ugibanja. Zadeva je zadeva

rimске stolice. Zato gre papežu prva in zadnja beseda v tem oziru.

Še to nas zanima, ali se bo rešilo to vprašanje v sedanjí svetovni vojski.

Laška vlada o tem ničesar ne reče. Skušaj pa dokazati, da je papež popolnoma svobodan, da je torej sedanjí njegov položaj zadovoljiv, da je vprašanje pravzaprav rešeno. Zato je izrekla, hinavka, obžalovanje, ko sta zapustila avstrijski in nemški poslanec pri sveti stolici ob začetku vojske Laško. Če izve javnost, da je bilo to ali ono pismo iz Avstrije, namenjeno sv. očetu, odpečateno, hiti proglašati, da se je zgodilo to le pomotoma. Gotovo je tudi, da laška vlada ne mara o tem razgovora. Zato se je rada pridružila londonskemu dogovoru sporazuma, da se k mirovnim pogajanjem ne sme pripustiti sv. očeta ali njegovega odposlanstva.

Sv. oče sam je spočetka sedanje vojske gojil dobre upe. V svoji okrožnici z dne 1. nov. 1914 piše, da upa, da se bo končal nenaravni položaj, v katerem se nahaja, in ki tudi za svetovni mir ni brez velike kvari. Pozneje je bilo brati po časopisih razne vesti iz Vatikanu, češ, da papež odneha, da opušča misel na rešitev rimskega vprašanja, naj ostane zaenkrat pri starem, samo za to, da ta zadeva ne bo zavirala sklepanja miru. To so pisali seveda časniki. Koliko je na tem resnice, kdo ve! Zdi se pa vendar, da stvar svete stolice stopa v ozadje. Kajti, ko so naš škof voščili letos papežu novo leto, se zahvalili za njegova mirovna prizadevanja in izrekli hkrati upanje, da se bo tudi rimsko vprašanje ugodno rešilo, je poslal kardinal Gaspari odgovor, kjer izreka zahvalo sv. očeta, a o tej točki popolnoma molči.

Kaj bo torej z rešitvijo rimskega vprašanja pri sklepanju miru? Mi katoličani gotovo želimo iz srca, da bi se čimpreje razvozljial neznosni položaj našega skupnega očeta in pastirja doli v večnem mestu.

Vse njive morajo biti obdelane!

To ni samo naša naloga, ampak je tudi naša gorka želja! Vsak si želi, da bi bila kmetija pravočasno in dobro obdelana. Vsak si želi zopet dobre nove letine! Žalibog le, da ginevajo naše moči in da se imamo bojevati na kmetiji s čim dalje večjimi težkočami. Velike težave nam dela vprašanje zaradi delavcev in delavne živine, kajti manjka nam danes obojega.

Letos bo treba napeti vse naše sile! Eden drugemu, sosed sosedu mora pomagati, da bo šlo delo naprej! Pomagati moramo tudi z živino, ki jo imamo še po naših vaseh. Le tako bo mogoče zadostiti potrebam naše kmetije, velikim potrebam naše vojne in velikim potrebam našega prebivalstva sploh.

Nekaj malega živine bomo dobili od vojaške uprave na pomoč. Dobra bo, kadar jo bo dobil. Na vsak način je pa dotičnik dolžan, da jo bo dajal tudi svojim sosedom na delo.

Nekoliko pomoči bomo dobili tudi od vojakov, ki bodo prihajali na dopuste, in pa od vojnih vjetnikov, seveda tam, kjer smo za nje prosili in kjer jih bomo tudi dobili.

Glavno delo čaka pa nas, ki smo ostali doma. Čim manj nas je, tem bolj moramo napeti naše sile, da bomo zmagali ogromno delo, ki ga imamo na kmetih.

Še bolj kakor lani bo freba pokazati zlasti našemu ženstvu, kako delazmožno je v takih časih. Naše ženstvo je prav pridno in ve dobro ceniti vrednost in potrebo podvojnega dela na kmetih. Zato pa so in bodo ostale prazne vse tiste marnje, kakor da ne bodo hotele dosti pomagati tiste naše ženske, ki uživajo državno podporo. Nasprotno bo res! Prav te ženske so poklicane in dolžne, pomagati z vsemi silami, da pojde kmetsko delo naprej. Sicer ne zaslužijo, da jih država podpira.

Istotako prazne bodo ostale pa tudi te marnje, da bodo gospodinje, ki so ostale same doma, obdelale samo toliko zemlje, kolikor potrebujejo pridelkov za svoje življenske potrebe. Kdor tako govori, ne pozna naših kmetskih gospodinj, ne pozna njih delavnosti in njih pridobljivosti!

Zato pa trdno upamo, da se bodo naši ljudje z vsemi silami poprijeli spomladnega dela in da bodo storili več kakor moremo in smemo danes pričakovati.

Naša županstva, žetvene komisije in zaupniki imajo pa dolžnost, da skrbno nadzorujejo ves potek spomladnega obdelovanja in da pomagajo po svojih močeh, kjer bi se pokazala kaka nujna potreba. Rohrman.

Nazaj k pridelovanju prediva in olja!

Danes nam manjka preje in olja. Za oba pridelka je nastopila zaraditega izredno visoka cena. In ta draginja bo trajala, dokler bo vojna, dokler ne dobimo potrebne preje in oljnega semena zopet iz inozemstva. Ves čas vojne in še dlje!

Spričo tega pomankanja smo dolžni, da skrbimo za potrebno predivo in olje doma, da se povrnemo nazaj k pridelovanju predivnatih in oljnih rastlin.

Na pridelovanje bučnega semena in solnčnic zaradi olja sem opozarjal v enem zadnjih člankov. Danes pa opozarjam na veliko važnost lanu, ki nam daje predivo in olje ob enem.

Lan smo po naših krajih v prejšnjih časih pridelovali v večji meri, dokler ga niso izpodrinili inozemski bombaž in druge predivnate in oljne rastline. Danes pa zasluži, da ga po naših krajih zopet sejemo.

Kako drago je postalo predivo, vidimo iz sledečih števil. Prej se je dobilo 1 kg dobro otrfega prediva za 60 h, lani je cena poskočila pri prodaji na debelo za nekaj časa celo na 3 K in sedaj se je ustanovila na 2 K 20 h. Seveda mora biti predivo čisto otrto. To so silno visoke cene, posebno če pomislimo, da se na oralu njive lahko pridela do 400 kilogr. prediva in več in razen tega še 300 litrov lanenega semena, ki sicer ne daje jedilnega olja, toda jako dobro in važno olje za raznovrstno rabo; lanene tropine, ki jih dobimo kot odpadke, so pa izvrstna močna krma za našo goved.

Zato je nujno priporočati, da se go-spodarji po vseh tistih krajih, kjer so se prej pečali s pridelovanjem lanu, zopet

poprimejo tega pridelovanja in da že letos posejemo nekaj lanu. Pri nas imamo gotove lege, ki so izvrstne za lan. Po teh legah naj se lan zopet seje, ker se danes taka setev bolj izplača kakor setev kake druge rastline. Ako dobimo doma potrebno seme poletnega lanu, je še zmeraj čas, da ga sejemo. Sicer se bo dalo seme pa tudi še od drugod dobiti. Pozni poletni lan se lahko seje tudi še meseca maja noter do srede junija.

Ker ostaja laneno seme po par let kaljivo, lahko rabimo tudi starejše seme, če je bilo dobro spravljeno. Le-to staro seme se bolj hvali kakor novo, ker daje boljše pridelke, baje daljša stebelca in finejše predivo.

Kakor slišimo, hoče tudi naša kmetijska družba skrbeti za to, da se bo dobilo še nekaj semen poletnega lanu. Gospodarji, ki ga želite sejati, se dajte pa takoj pobrigati, da pridete pravočasno do semen. Rohrman.

Gospodarske drobtine.

Oddaja državne modre galice pri kmetijski podružnici v Novem mestu. — Kmetijska podružnica novomeška je že dobila del modre galice, ki je državna in ki se bo oddajala po 3 K 30 h za 100 kg naročnikom od 1. aprila naprej.

Oddajala se bo potom županste in župnij, ki so naprošene, da preskrbe podrobno oddajo. Vsak naročnik ima dobiti le po 11½ kg na oralo vinograda ali pa po 2 K na 1000 trt. Galica se bo oddajala v dveh potih, ker je tudi podružnica ni toliko prejela, da bi zamogla vso hkrati oddati.

Za novomeško podružnico so naprošena sledeča županstva in župnije, da prevzamejo nadrobno razdelitev galice in sicer županstva Prečna, Št. Peter, Bela cerkev, Brusnice, Gor. Orehova in župnije Stopiče, Podgrad in Vavtavas. Za Novomesto in Šmihel-Stopiče prevzame podrobno razdelitev kmetijska podružnica.

Vsak naročnik mora na dan razdelitve prinesiti seboj potrebno vrečo.

Sicer se pa naročniki opozarjajo na določila, ki so izšla v tem pogledu od strani c. kr. kmetijske družbe in ki so bila objavljena tudi v „Dol. Novicah“.

Ob enem z galico se ima oddajati tudi galun.

Načel. kmet. podr. v Novem mestu.

Oddaja žveplove moke. Kmetijskemu ministristvu se je vendarle posrečilo dobiti nekaj žveplove moke, ki se rabi za žveplanje trt proti trtni plesnobi. Te državne žveplove moke pride na Kranjsko tri vagoni. Žveplovo moko razdeli deželni odbor kranjski potom županstev ter se je zanj zglasiti pri njih do 15. aprila t. l. Na podlagi došlih skupnih naročil bo deželni odbor določil koliko te moke bo vsak naročnik dobil in si pridrži pravico naročila primerno skriti, ker zaloga bržkone ne bo zadostna. Žveplova moka se bo oddajala na mestu razdelitve po 1-20 K za kilogram in plača deželni odbor vse stroške za prevažanje in razdeljevanje. V krajih, kjer zanesljivo deluje kaka kmetijska organizacija, sme županstvo izjemno zbiranje naročil in razdelitev njej prepustiti, kar je v občini primerno razglasiti.

Pozor, kmetovalci! Nujno opozarjamo kmetovalce, ki kupčujejo in prodajajo prešičke za rejo, da so vnovič nastavljene visoke kazni onim, ki bi prodajali praseta za čezmerno pretirane cene. O takšnih kaznih smo že poročali v števil. 48. Dol. Novic. — Visoke, pretirane cene pri prasutih so popolnoma neopravičene in si gospodarji na ta brezvesten način škodujejo sami sebi, kar je tem bolj obžalovanja vredno, ker se s tem otežuje vsa prašičjareja, ki je pa ravno v sedanjem času velikanske gospodarske važnosti. Berite še enkrat tozadnji članek o cenah praseta v števil. 49. našega lista in upoštevajte ga v svojo lastno in splošno korist!

Dopisi.

Iz bojnih poljan piše g. Josip Marjetič: Valént! Zdelo se mi je zopet minulo noč, da sva kot nekoč skupaj v gozdu nad Dnjestrom, pri vasi Iwanie. Zamislil sem se na oni dan, ko sem bil s Tabo v Tvoji vili, v gozdu, ko jo je Tvoj pridni Janez skrbno skopal. Brala sva takrat časopise in govorila o bodočnosti. Tu in tam je prasknila sovražna kroglica skozi vejevje, a Ti se nisi zganil, Tvoja puška je ja visela vedno na gabru pred vhodom v Tvojo „medvedjo“ luknjo — nabasana.

In govorila sva o onem dnevu, ko bomo napadli sovražnika. Jaz sem bil za to, da se stvar hitro odloči, a Ti si me zavrnil z neko težko slutnjo v srcu: „Jože, kadar pride oni čas, bo vedno prehitro prišel! Radoveden sem, koliko se bo nas znanih po prvi ofenzivi zopet zbralo?“ — In res. Ko je prišel oni strahoviti dan, smo se vsi znani razkropili na vse vetrove, kakor pravi knjiga vseh knjig: „Vdaril bom pastirja in ovce —“

Pa govorila sva nemoteno dalje, kar začujem pod nama žuborenje virčka. Ležala sva na deskah — duplini. Nekaj čudnega je bilo to v Tvoji vili, Tine! Vprašal sem Te po vzroku in si mi odgovoril: „Na deskah sem zato vedno, ker izvira pod zgledjem mali virček ter se vije pod deskami, med listjem v dolino.“ Že takrat Te je kratkočasila Tvoja vodičica! — In ko sva zlezla iz dupline, si me prosil za knjižico: „De imitatione Christi“, ki sem Ti jo seveda izročil z veseljem, da bi prebral nekoliko poglavij, posebno oddelek: „De meditatione mortis“, kar sem tudi jaz često prebiral. Podala sva si roke in na Tvoj „Zdravo!“ sem se podal k svoji stotnji v rojno črto v nasprotno stran. — Te dneve mojega ognjenega krsta s Tabo, Tine, ne bom pozabil in še ena Tvoja slika mi stoji večkrat pred očmi. — Bila sva 5 dni pozneje v rezervi. Pa si prišel k meni, ker si imel kratko vajo s stotnijo po bližnjih holmih, na belem konjičku, v dežnem plašču in s — hrabrostno svetinjo prvega razreda. Kako si mi imponiral, Valént! Častital sem Ti in nato si kakor vojskovodja zdirjal na brzi živalici h kompaniji. Nisem si mislil, da bo to snidenje predzadnje, a usoda je tako hotela.

Zopet in zopet se Te spomnim, ker Te ne morem pozabiti in Te ne bom pozabil, Tine. Zvonki glasi klavirja za soško fronto meni, a Tebi žubore čisti, hladni Seretovi valčki tam gori večno pesem: „Mož si bil, junak si bil, — Valentin Skušek!“

Belokranjski - vestnik. -

Iz Suhora. Dobili smo sporočilo, da je dne 2. febr. 1916, na Svečnico, padel na južnem bojišču vrl mladenič Niko Popović iz Škernjencev h. št. 9., rojen l. 1897. Vse, ki so poznali pridnega fanta, je pretresla ta žalostna vest, posebno pa njegove skrbne roditelje, ki objokujejo najboljšega sina. Svoje mlado življenje je dal hrabro za domovino. Ko je odhajal za vedno od doma, ko je njegova mati drugega sina spravljala v vojno in točila solze bridkega slovesa, jo je tolažil z besedami: „Ne jokajte, ne bojte se za mene, Bog in Marija me bosta čuvala; ako pa padem, ne žalujte, ne bodem sam umrl, ne boste samo Vi izgubili sina!“ Tolažil jih je v zadnjem pismu, „ne žalujte, ako padem, ves svet trpi.“ — In res, slutil je, da ga nikdar več ne bo videla stara mati, oče in mati, bratje in sestre. — Takoj prvi dan na bojnem polju je izdihnil svojo čisto dušo. Bil je to mladenič, skriben za domačo hišo, delaven, ubogljiv in vdan iz vsega srca svojim roditeljem. — Njihova žalost je brezmejna. Tolaži jih mili Bog!

Ti pa, predragi Niko, spavaj mirno tam ob Soči žuboreči, duša naj Ti vživa rajski mir veseli, prosi Ti za domovino, stariše, nas, ki smo ostali, da snidemo se nad zvezdami presrečni!

S Preloke pri Vinici. — Še nekaj podatkov o naših možeh in fantih v vojski. Razun že imenovanih so še vjeti: Franc Žunič iz Žuničev. Zajeli so ga Rusi. O njegovem ujetništvu so zvedeli doma šele po njegovem bratu, ki je v Ameriki. Temu Franc večkrat piše, a ta mu pošilja denar na Rusko. Domov baje ne sme pisati. Med ruske mužike je zašel tudi Poršič Mate iz Pavlinov. Od Marka Čadonič je pa hodilo pismo iz ruskega jetništva več kot devet mesecev. Ženi je pisal domov še 2. maja lanskega leta, a pismo je došlo šele pred nekaj tedni. Torej le ne obupati, če ni kaj pisma! Že 9 mesecev je v bolnici na Dunaju Miko Žunič iz Žuničev. Granata mu je bila razmesarila meča na nogi, a pozdravil se je. Kako so srbske ženske polivale s kropom raz okna naše v Srbijo prodirajoče vojaštvo, je pripovedoval na dopustu Peter Žunič. Tudi s Črnogorci in Rusi se je pomeril. Ker ima pa na polentarja še posebno piko, zato je šel zdaj nadenj. Padel je Staresinič Jožef, rojen na Preloki št. 38, bivši železniški sprevodnik v Zagrebu. Marko Žunič se tudi že 8 mesecev ne oglasi z laškega bojišča. Pa ne, da bi ga Lah povabil na polento in makarone! — Zadnji potres je tudi nas dobro pretresel. Nekateri so poskakali od strahu iz postelj. V nekem hlevu se je spodmaknil stropni tram in padel okoli. Hujšega ni bilo.

Cerkveno.

Njegova ekscelencija prevzv. gospod knezonadškof dr. Franc Borgia Sedej bo jutri, 25. marca, na praznik Marijinega oznanenja v kapiteljski cerkvi v Novem mestu ob pol 10. uri pridigoval in potem imel slovesno pontifikalno sv. mašo, kakor smo že zadnjič poročali. K tej izredni slovesnosti so vsi begunci kakor tudi meščani in občinstvo iz okolice prav vljudno povabljeni.

Župnija Kostanjevica je podeljena preč. g. J. Podbevšek-u, dosedanjemu mestnemu kaplanu pri sv. Petru v Ljubljani.

Nekaj o postnih dneh. — Dasiravno imamo si prizadevati celo življenje za čednost in dobra dela, nam je sv. cerkev vendarle določila še posebne dni, da stopimo v sveto vojsko ter poskusimo sami sebe, kolikor imamo duhovske moči v sebi, ter se ojačimo in pripravimo, kadar pride sovražnik naše duše. Taki dnevi duhovne vaje in duhovne vojske so sveti postni dnevi, katere nam je katoliška cerkev za celo leto tako modro razdelila, da se lahko vedno v čednosti vadimo in da duševno ne zaspimo.

Najimenoitnejši postni čas je štiridesetdanski post, ki je od pepelnice do velike noči. Ta veliki post so naročili apostoli. Prvi kristjani so se ob suhem kruhu postili ter so šele zvečer použili nekoliko zelenjave s soljo in z oljem. Tudi za nas je razven nedelje vsak dan post, to se pravi, da se le enkrat na dan najemo do sitega. V tem času štiridesetdanskega posta moramo premišljevat trpljenje in smrt Zveličarja ter se pripravljati na vredni prejem velikonočnega sv. obhajila.

Potem so kvaterni posti, ob katerih je v sredo, petek in soboto zapovedan post. Ob teh dneh se mora kristjan vaditi v premagovanju pregrešnega poželenja. Ob štirih kvatrih pa moramo Boga prositi s postom in z molitvijo za dobre duhovne, ki so se v prvih časih kristjanov večidel v kvaternem času posvečevali. — Tudi moramo v spomladanskem kvaternem tednu Boga prositi za blagoslov pri setvi; v poletnih kvatrih, da bi vse srečno zorilo; v jesenskih, da bi vse srečno spravili; v pozimskih kvatrih pa, da bi zdravi uživali svoje pridelke. Vse to pa dosežemo zopet s postom in molitvijo.

Nadalje je adventni post. Štiri tedne pred božičem, s kvaternim tednom vred, se je postiti vsako sredo in petek; in četudi je dopuščeno na adventno sredo jesti meso, vendar si moramo v sredo in

petek pritrpati ter se le enkrat na dan nasititi. Spominja nas pa štiritedenski adventni post, oziroma štiri adventne nedelje, na onih dolgih štirisoč let, v katerih so toliko željno in težko pričakovali obljubljenega Odrešenika. Ob enem so pa tudi nam v spodbudo, da se vredno s postom in molitvijo pripravljamo na svete dni rojstva Kristusovega.

Končno so še svete bilje pred godovi Gospoda, Marije in svetnikov zapovedani postni dnevi, ki naj bi nas opomnili, kaj nam je dobrega storil Bog in nam predočili čednosti in zgleda Marijine in božjih svetnikov. Mi pa Kristusa, Marijo in svetnike najlepše posnemamo, če se znamo sami sebe zatajevati, česar se zopet najlaglje vadimo z molitvijo in s postom.

Da se pa ne bomo postili zastoj, brez koristi, moramo se postiti v duhu in v resnici po besedah sv. Bernarda: „Ako je samo grlo grešilo, naj se postí ono samo; če so pa grešili tudi drugi udje, zakaj bi se tudi oni ne postili? Postiti se mora oko pregrešnih pogledov; uho nepotrebne poslušanja; jezik obrekljivca, nespodobnega in umazanega govorjenja; roke vsega prepovedanega dejanja; noge grešnega pohajkovanja. Pred vsem pa se naj postí duša vsega poželenja popačene volje!“

Domače in tuje novice.

Povišanje prestolonaslednika. Dunaj, 18. marca. (Kor. ur.) Njegovo Velikanstvo cesar je imenoval Njegovo c. in kr. Visokost g. generalmajorja nadvojvodo Karla Franca Jožefa za podmaršala in viceadmirala.

Odpočkan je bil na novo službovanje k deželnemu odboru v Ljubljano, blagorodni gospod V. Rohrman, ravnatelj kmetijske šole na Grmu, ki pa še obdrži tudi nadalje glavno vodstvo tega za vso deželo velekoristnega zavoda. Gospod ravnatelj je bil naš zvesti in nesebičen dopisovalec gospodarskih člankov, ki so se vedno odlikovali s svojo aktualnostjo in s svojim strokovno-znanstvenim temeljem in ga bomo sedaj silno pogrešali. Velike so njegove zasluge pri gospodarskem napredku Dolenjske, kar zna ceniti tudi slavni deželni odbor. Želimo visokospoštovanemu gospodu ravnatelju ob njegovem slovesu stanovitnega zdravja in obilo božjega blagoslova na novem še obširnejšem polju njegovega delovanja v blagor našemu slovenskemu ljudstvu.

Umril je dne 16. marca v visoki starosti 91. let v Gradcu nekdanji deželni predsednik na Kranjskem gospod baron Andrej Winkler. Kranjska dežela mu ohrani blag in časten spomin.

Črna zastava je plapolala 18. marca raz mestne hiše v Novem mestu zaradi smrti g. barona Andreja Winklerja v znak spoštovanja in hvaležnosti mnogozasluznemu nekdanjemu deželnemu predsedniku, katerega je imenovala novomeška občina tudi svojim častnim meščanom.

Novo glasbeno delo „Soči“ je pred kratkim dogotovil naš najboljši skladatelj preč. gospod P. Hugolin Sattner, frančiškanski župnik v Ljubljani. O tem najnovjšem umotvoru „Soči“ S. Gregorčičeve pesmi se sliši že naprej splošna pohvala izvedencev.

Star 102 leti je umrl v Cetinju bivši minister in kraljev sorodnik general Plamenac.

Uradno poročilo o potresu v hrvaškem Primorju dne 12. t. m. Korespondenčni urad poroča: V občini Grižane porušeni 110 hiš, poškodovanih 120. Škode 750.000 kron. V kraju Bribir je porušeni 12 hiš, veliko poslopij je poškodovanih. V Senju je poškodovan konvikt.

Umril je 16. marca v Ljubljani gosp. Ivan Dax, vežbalec in orodjar ljubljanskega prostov. gasilnega in reševalnega društva, star še-le 55 let. Naj počiva v miru!

Hranilnica in posojilnica v Kandiji ima 27. marca ob 2. uri popoldne v posojilniškem domu svoj občni zbor. Člani se s tem opozarjajo za blagohotno vdeležitev.

Semenski ječmen. Vojni žitni zavod v Ljubljani je poslal tukajšnjemu žitnemu komisijonarju g. J. Kobetu 10.000 kg jarega semenskega ječmena. Kmetovalci, ki ga želé kupiti potrebno množino za spomladansko setev, naj se takoj oglase pri imenovanemu žitnemu komisijonarju.

Jara semenska pšenica. Vojni žitni zavod v Ljubljani je poslal za ves tukajšnji politični okraj 2513 kg spomladne pšenice za setev. Kmetovalci, ki jo žele kupiti, naj se takoj oglasio pri svojih žitnih komisijonarjih, da jo zamorejo dobiti pri g. J. Kobetu v Novem mestu.

Svarilo. Kljub opetovanim pozivom nosi preko državnih mej potujoče občinstvo še vedno knjige, brošure, časopise, korespondence in spise vsake vrste s seboj. Iz tega izvirajo pri pregledovanju potnih listin in prtljage zadržki, kateri imajo pri dotičnikih prav dolgo trajajoče potne zamude za posledico. Svari se tedaj znova, da se ne jemlje spisov katerekoli vrste na potovanje preko državne meje.

Iz soške fronte si usojamo mi dolenski fantje pošiljati vsem cenjenim Dolenjcem, posebno pa dolenskim dekletam obilo pristrčnih pozdravov; trdno upamo na skorajšnje veselo svidenje. Ivan Jakše, Ciril Lindič, Alojzij Kos, Eršte Albin in veliko drugih.

Iz bojnega gorovja piše Jos. Judnič: ... Sedaj nam daje tu sneg mnogo opravila; imamo ga že na mnogih prostorih 3 do 4 metre debelega. Kakor kaže, bomo imeli tukaj še-le sedaj glavno zimo, med tem ko se pri nas na Dolenjskem že gotovo vidijo različne oznanjevalke zaželjene spomladi ... Sicer se pa imamo razmeroma dosti dobro ... Slavnemu uredništvu in upravnistvu ter vsem cenjenim čitateljem Dol. Novic pošiljam najlepše pozdrave ...

Oglasil se je po 19 mesecih iz ruskega vjetništva Franc Medle L. I. R. Nr. 27 iz Starevasi občina Št. Jernej. — Prva karta je bila nemški pišana in naznanja svojcem, da se kmalu vidimo. To je bilo nekam zagonetno. Potem pride še obvestilo od Rdečega križa in ena karta od njega samega. Danes pa prejme oče uradno obvestilo, da je bil njegov sin 26. avgusta 1914 pri Premyslanih vjet in težko ranjen. On se počuti razmeroma dobro toda oslepel je na obe očesi! Vsa občina sočustvuje s težko prizadetimi starši in srčno obžaluje težki položaj ubogega poštenega mladeniča ki ima komaj 28 let! Upajmo, da bo društvo za v vojni oslepele vojake mu osiguralo vsaj dobro bodočnost. Podpirajmo z obilnimi darovi to prepotrebno društvo.

Junaško smrt je storil za dom in cesarja Janž Jarc iz Podboršta pri Mirni peči doma. Umrl je v bolnišnici na Tirolskem za pljučnico komaj star 22 let. Boril se je na doberdobski planoti. Na zadnjo uro je izrazil željo, da bi še samo polentarje rad „nabrisal“. Bodi mu časten spomin in lahka tuja zemlja!

Umrla je v Jablanu, župnije Mirnapeč, po dolgi mučni bolezni in previdena s sv. zakramenti posestnica Uršula Tomažič roj. Rošel. Zapustila je več nedoraslih otrok in moža, ki zelo žalujejo po dobri materi. Naj počiva v miru!

Iz ruskega ujetništva sta se oglasila dva šentpeterska župljana: Franc Berus iz Ždinjevsi in Anton Rifelj iz Lešnice. O prvem ni bilo pravega glasu 17 mesecev. Samo to so vedeli nekateri povedati, da je bil v Galiciji na kosce raztrgan. Tudi za Riflja se ni znalo mnogo mesecev, kaj je z njim. — Nadalje se je oglašil Matija Progar, doma iz Hmelčiča, fara Mirna peč. Njegova žena ni dobila celih 18 mesecev nobenega poročila, in ker je par njegovih tovarišev trdilo, da so ga videli past, ga je že kot mrtvega objokovala. Sedaj marca meseca pa dobi karto od

njega, na kateri ji poroča, da je že v drugo svoj god obhajal v ujetništvu, in da njej čestita h godu, kterege bo obhajala na praznik sv. Jožefa. Želi ji ljubelega zdravja, in skoraj konec vojske.

Umrl je v Novem mestu 23. marca občespoštovan in dobro znan bivši gostilničar „pri Čebelarju“ gosp. Ivan Jakše, sta 61 let, po daljšem bolehanju in previden s sv. zakramenti. Pogreb bo jutri 25. marca ob 4. uri popoldne. N. v m. p.!

Nesreče. Alojzij O mah en, pos. sin v Stranjah pri Šentvidu, se je ponesrečil pri slamoreznici. Gepelj ga je zgrabil za obleko in ko se je hotel iztrgati, ga je prijel še za levo roko, mu je odtrgalo prste in zmečkalo dlan. — Jože Grum, učenec ljudske šole iz Trebče vasi pri Žužemberku, si je zlomil desno roko v podlehtju. — Ciril Flajs, pos. sin na Vadalu pri Mokronogu, je prišel pod voz in si zlomil desno nogo v goleni. — Ponesrečenci se zdravijo v kandijski bolnici.

Hudobija. V pozni uri se je sprehajal pod milim nebom čevljarski pomočnik Jože Mrvar. Nekemu neznancu pa to ni bilo po volji. Vrgel je kamen proti njemu in ga zadela s tako silo v desno koleno, da se mora Mrvar zato zdraviti v bolnici.

Tatvine. V Hrušici, župnija Stopiče, so dne 21. marca tatovi pokradli na št. 1., 6., 10., 11. mnogo mesa in obleke. V znamenje, da so pobožni, so vzeli seboj tudi molitvenike in rožne vence. Po opankih so se poznale sledi po njivah, pod nekim drevesom so se krepčali, kjer se je našel kos klobase in soli. Odšli so proti Gorjancem.

Dve sestri na enem odru. Slovenski Gospodar poroča od sv. Petra pri Mariboru, da je umrla tam 29. februarja samična kmetica Marija Ferk na pljučnici. Ko so ji prigovarjali, da se naj da spreviditi, je rekla, da bolezen ni nevarna, da še lahko živi sedem let. Toda še tisto noč je stopila njena duša pred večnega Sodnika. Bila je ena najbogatejših v okolici. Imela je edino sestro Lizo, omoženo Fras, ki ji je pomagala gospodariti. Ko pa so Micko vzdignili raz mrtvaškega odra, je zadela Lizo srčna kap ter je bila pri priči mrtva, ravno v sobi, kjer je stal mrtvaški oder. Zato niso niti ugasnili sveč, ki so gorele ob krsti starejše sestre, ampak so jo naravnost položili na oni prostor, kjer je še ravnokar ležala mrtva njena sestra. Kaj tacega se še menda ni nikdar dogodilo. Naj počivata v miru!

Prošnja. Na zadnjem sejmu v Škocjanu dne 16. t. m. je nekdo zgubil ves skupiček za prodane vole nad 1800 K. — Pošteni najditelji se prosijo, da bi to poslal na farni ali občinski urad v Št. Jerneju. Mož je že itak reven in zadolžen. Postavna odškodnina se bode naslecu odštela.

Vojni pregled.

Dunaj, 20. marca. (K. u.) Uradno: Pri goriškem mostišču smo zažgali večeraj dopoldne sovražne postojanke pred južnim delom višine Podgora. Naše topništvo je popoldne krepko obstreljevalo sovražno bojno črto pred mostiščem. Sovražnika so prepadli ponoči iz nekega jarka pred Pevmo. — Pri tolimskem mostišču trajajo boji dalje. Pridobljene postojanke so ostale trdno v naši roki. Število tu ujetih Italijanov se je povišalo na 925, ono zaplenjenih strojne na 7. Zrušilo se je več sovražnih napadov na Mrzlem vrhu in na Krnu. Naše čete so vzele tudi na Rombonu eno postojanko. Ob tej priliki so ujele 145 Italijanov in zaplenile 2 strojnici. — Živahno delovanje na koroški bojni črti traja dalje. — V tirolskem obmejnem ozemlju je streljal sovražnik s topovi na odsek Col di Lana in na nekatere točke južne bojne črte.

Dunaj, 20. marca. (Kor. ur.) Uradno: Sinoči se je izpraznila po šestmesečni hrabri obrambi v razvaline razstreljena mostna utrdba severozahodno od Ušječka. Četudi se je posrečilo Rusom v prvih ju-

tranjih urah razstreliti 100 metrov široko vrzel, je vztrajala z osemkratno premočjo napadena posadka ne glede na vse izgube še sedem ur v najljutejšem ognju topov in pehote. Šele ob 5. uri popoldne se je odločil poveljnik polkovnik Planckh, da izprazni popolnoma porušene utrdbe. Manjši oddelki in ranjenci so se prepeljali s čolni na južni breg Dnjestra, kmalu so pa morali vsled osredotočenega sovražnega ognja opustiti prepeljavanje čez reko; hrabri četi cesarskih dragoncev in saperjev je ostala le ena pot, če se niso hoteli pustiti ujeti; prebiti se je morala na severni breg Dnjestra skozi po sovražniku močno zaseden kraj Ušječko k našim četam vgnjezdenim na višinah severno od Zaleščikov. Pohod skozi sovražne postojanke se je posrečil. V varstvu noči je pripeljal polkovnik Planckh svojo hrabro četo k našim prednjim stražam severozahodno od Zaleščikov, kamor je došla danes zjutraj. Boji za mostno utrdbo pri Ušječku ostanejo v povestnici naše brambne sile slaven list za vse čase.

Dunaj, 21. marca. (Kor. ur.) Uradno: Bojevanje se je mestoma pomnožilo, posebno pri Pflanzler-Baltinovi armadi.

Dunaj, 21. marca. (Kor. ur.) Uradno: Naši letalci so prileteli ponoči nad Vloro (Valono). Metali so uspešno bombe na pristanišče in na tabor čet. Vrnili so se kljub ljutemu obstreljevanju nepoškodovani.

Položaj v Črnigori in v Albaniji je neizpremenjeno miren.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Stanovanje se odda s 15. aprilom, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in kleti. Več pri upravnistvu Dol. Novic.

Krasna oprava za jedilno sobo

skoro nova, zelo velika in iz trdega lesa, v staronemškem slogu, je **naprodaj** zaradi selitve. Nakupna cena je bila 2000 kron, **sedaj 800 kron.** Z opravo se proda tudi glasovir (pianino) za 300 kron.

Ing. Sidon — Rudolfovo.

Doneski k vremenoslovju Bele Krajine.

IV.

Kake zime smo imeli v zadnjih 29. letih v Beli Krajini, zlasti v adleški župniji.

J. Šašelj.

(Konec.)

L. 1914. Meseca januarja smo imeli prav neugodno vreme. Sneg, ki je zapal 29. decembra 1913, je obležal. Tudi v januarju je večkrat snežilo, včasih prav hudo. Lepih in solnčnih dni smo imeli prav malo, večinoma je bila megla ali oblačno. Bila je tudi huda zima. Toplomer ni bil zjutraj ob 7. nikdar nad ničlo, popoldan ob 2. pa samo 3 dni, največ 18. + 1,5 C. Najhujšo zimo smo imeli 26. in 27., ko je kazal toplomer zjutraj 15 C. Ker smo imeli ves mesec veliko snega in hudo zimo, bila je tudi celi mesec izvrstna sanina, kar se pri nas malo katero zimo zgodi, ko včasih ne rabijo vso zimo sani, ali pa le po kak dan. Tudi po drugih krajih in deželah, kjer zime ne poznajo, kakor v Trstu, Gorici, Dalmaciji, v Italiji, celo v Neaplju, in drugih južnih deželah, je bila huda zima in snega v tem mesecu, kakor so poročali časopisi. Tudi prvi dve tretjini meseca februarja sta bili prav mrzli in to do 18. Posebno po jutrih smo imeli hudo zimo, večkrat pa tudi prav lepe solnčne dni. Zima je držala nepretrgoma celih 7 tednov. Vendar pa februarja ni nobenkrat snežilo. Snega pa je bilo v tej zimi padlo vse eno toliko, kakor menda ne od l. 1895. Vsled hude zime je nekaterim po slabih shrambah celo vino zamrzlo. Zadnja tretjina meseca pa je bila prav gorka, ker je potegnil 17. popoldan jug, ki je spravil do 23.

popolnoma sneg, dasi ga je bilo prav veliko. Imeli smo potem nekaj izredno toplih dni, tako da so okrog 25. cveteli že zvončki, trobentice in teloh. Izmed ptic-selilk pa so se vrstile k nam 21. že pastaričice, 23. pa smo vidili že škorce in divje golobe. Mesec marec pa je bil nenavadno moker, deloma vsled snega, deloma pa, ker je obilo deževalo, posebno še v drugi polovici, ko je vlekel večinoma jug. Le od 6. do 11. smo imeli izredno gorke dni. Zjutraj ob 7. smo imeli te dni po 7 do 13 C toplote, popoldan ob 2. pa 11 do 16. 11. pa je potegnila burja ob 11. uri dopoldne in je nastal hud vihar, med katerim je začelo najprvo hudo deževati, potem pa silno snežiti in je snežilo ves popoldan in vso noč, in 12. zjutraj, na dan sv. Gregorja, je bil sneg debel 60 do 70 cm, na Vrhoveh pa celo do 1 metra. Sploh pa smo imeli v tem mesecu le malo lepih in solnčnih dni. Vsled obilne moče in večkratnega dežavanja ljudje niso mogli delati zunaj in je delo, posebno še po vinogradih, močno zaostalo. Nasprotno pa je bil april prav suh, a od 15. do 20. pa tudi prav hladen, ker je te dni hudo brila burja. Bil je tudi za našo župnijo prav nezdrav, ker smo imeli v tem mesecu 10 obhajil in od 1. do 19. 7 mrličev, kar je oboje pri nas prav nenavadno ob tem času. Maj je bil prav neugoden. Deževalo je obilno in ker je držala po večini burja, je bilo tudi hladno. Lepih solnčnih in gorkih dni smo imeli v tem mesecu le malo. Tudi junij je bil prav podoben maju, prav moker in hladen, in skoraj enak je bil tudi julij. Imeli smo v njem 18 deževnih dni.

Leto 1915. Prva tretjina meseca januarja je bila prav ugodna, gorka in skoraj brez snega, le v noči od 10. do 11. je malo zapal. Imeli smo nekaj prav lepih, solnčnih in toplih dni. Kako gorko je bilo, nam spričuje tudi to, da je 4. jan. prišla ena šolarica v šolo v Tribučah zjutraj bosa. Tudi 6. smo vidili v Adlešičih eno dete boso. 7. in 8. zvečer pa smo vidili, da so letali govnači (geotrupes stercorarius). Tudi druga tretjina meseca je bila precej ugodna, četudi je parkrat snežilo. Izredno grda pa je bila zadnja tretjina, ker je prav obilo snežilo, več dni zaporedoma in smo imeli prav veliko snega. Začelo je snežiti 22. 23. je ves dan hudo snežilo. Imeli smo snega že 36 cm na debelo. V noči od 24. do 25. je zopet prav hudo snežilo in tudi 25. skoraj celi dan. Imeli smo snega čez pol metra. Ta dan je moral iti pisec tega spisa na sprevoz v Tribuč. Tako težko še ni nikdar hodil tje, in je rabil v Tribuč, kamor se porabi navadno slabo poldrugo uro, 2 uri 10 minut, ker je moral gaziti sneg pol metra debel in večinoma nepre-gažen in to celo po večini po temi. Tudi pošte nekaj dni radi visokega snega ni bilo iz Črnomlja k nam. Vendar pa zima ni bila huda, le zadnja 2 dneva sta bila nenavadno mrzla, ko smo imeli 30. zjutraj 9, 31. pa 14 C zime. Ker je bil zapal sneg tako nenadoma in tako debel, ostalo je več gospodarjev brez drv. Primorani so bili sekati sadno drevje po vrtih ali pa ob cestah. Sneg je polomil tudi precej sadnega drevja. Mesec februar je bil pa prav grd in moker, posebno še v prvi polovici. Navadno je stala ali megla, ali pa je bilo oblačno. Je tudi obilo deževalo, posebno še ponoči. Tretji teden v mesecu je tudi tri noči se bliskalo, grmelo in enkrat tudi tresčilo. Snežilo pa je samo 2. nekaj malega. Ker se je sneg od meseca januarja vsled gorkega vremena kmalu stopil in je obilo deževalo, so imeli po nekodi velike povodnji. Tudi Kulpa bi se bila kmalo razlila in prestopila bregove. Marca pa smo imeli prav čudno vreme. Imeli smo nekaj prav lepih, solnčnih in gorkih dni, a še več pa grdih in prav mokrih, ker je večkrat deževalo. Držala sta deloma jug, deloma burja. Ljudje niso mogli dosti delati zunaj zaradi neugodnega

vremena, bodisi na polju, ali v vinogradih. Posebno grdo vreme smo imeli od 7. do 11. 7. smo imeli do 2. popoldne prav lepo in gorko. Toplomer je kazal zjutraj ob 7. +5 C, popoldne ob 2. pa +14 C. Po 2. uri pa je začelo grmeti in se bli-skati, padala je nekoliko solika, potem pa je malo deževalo. Po noči potem pa je zopet deževalo in na to snežilo. Snežilo je potem tudi 8. celi dan in tudi še celo noč od 8. do 9. in še celo dopoldne 9. hudo, vmes pa je brila burja, kakor v najhujši zimi in 9. popoldan je bil sneg debel 32 cm. Tudi popoldan proti večeru je zopet snežilo, ravnotako vso noč od 9. do 10. in 10. dopoldne. Tudi proti večeru tega dne je začelo zopet snežiti in je snežilo potem tudi še vso noč. Snežilo je toraj z malimi presledki 3 dni in 4 noči. Ker se je bilo pa 11. popoldan ujasnilo, imeli smo potem 12., na svetega Gregorja dan, zjutraj ob 7. 10 C zime. April je bil do 24. prav grd, moker in hladen, ker je držala večinoma burja. Lepih dni je bilo zopet malo v tem času. Od 24. nadalje pa smo imeli lepe, solnčne in gorke dni. Prav ugodna pa je bila zima koncem tega leta to je meseca decembra. Ljudje so v tem mesecu spravljali nastil, orali in sejali, celo še po Božiču, kar prej niso mogli delati, ker je celo jesen hudo deževalo in je moča ovirala vsako delo po polju. Bilo je tudi skoraj ves mesec gorko vreme. Imeli smo zjutraj ob 7. več dni celo po 13 do 14 C gorkote, a pod ničlo pa je bil toplomer zjutraj ob 7. samo 4 dni, največ 6., 22. in 23. decembra. Otroci so hodili nekatere dni celo bos, v šolo, tako prijetne dni smo imeli. Pripovedujejo, da je bil advent tako lep, kakor letos, tudi l. 1873, ko je bil tudi prah po cestah.

L. 1916. Mesec januar je bil izredno ugoden, po večini prav lep in nenavadno gorak in suh. Toplomer je bil sicer zjutraj ob 7. uri 11krat pod ničlo, toda največ le 3 C, druge dni pa je bil ali na ničli, ali nad njo, največ 8., ko smo imeli +9 C. Popoldne ob 2. pa ni bil nikdar pod ničlo, pač pa smo imeli navadno po 5 do 7 C topline, 7. celo +9. Bil je tudi prav suh. Snežilo ni celi mesec prav nič, le 31. po noči je nekoliko sneg pobelil. Pač pa je trikrat v mesecu nekaj deževalo. Barometer je bil skoraj ves mesec prav visoko. Ker je bil že mesec december 1915 tako nenavadno gorak, cvetele so že v začetku januarja nekatere cvetlice, kakor: marjetice, trobentice, teloh. 11. jan. prinesla so šolska deca pop. v šolo polno teloha in jeternika. V sredi meseca je cvetel tudi že dren, zelenel grm, koncem meseca so cvetele na Preložniku mirabele, ponekod pa je bil zelen bezeg in kalina (zimolez). Že 4. jan. so prišli nekateri šolarji bos v šolo. V drugi polovici meseca je videl pisec tega spisa večkrat vrabce, kako so nanašali za svoja gnezda slamo in kokošje perje. Ljudje so celi mesec delali po polju, orali, nekateri že za krompir in turšico. Po vinogradih pa so gnojili in nekateri tudi že rezali. — Grji in manj ugoden pa je bil februar. Bil je tudi mrzleji in bolj moker. V prvi tretjini smo imeli večinoma megleno vreme, v drugi bolj solnčno, a mrzlo, v zadnji pa bolj mokro. Kake 4 dni v mesecu je snežilo, nekaterikrat tudi deževalo. V noči od 8. do 9. zapal je nekoliko sneg. 9. je ves dan hudo snežilo in je zapal skoraj čevljev debel sneg. Tudi 23. je snežilo skoraj ves dan, vendar pa je sneg pred koncem meseca popolnoma izginil. Izmed ptic-selilk so se vrnili k nam škorci že 18. febr., nekaj dni prej, kakor druga leta. — Meseca marca pa smo imeli v prvi polovici prav neugodno vreme, bilo je skoraj vse dni le oblačno in je obilo deževalo. Od 16. nadalje pa do danes, zadnjega dne zime, ko končam svoj spis, imamo pa prav lepe, solnčne in vroče dni. 18. smo imeli opoldne v senci +16 C topline, a na solncu pa +32 C. Že pred sv. Jožefom cvetele so pri nas breskve.

Razvedrilo.

Poštena tatica. Gospodinja: „Sram te bodi Neža, šele teden dni si pri meni, pa si me že okradla!“ — Dekla: „Prosim, jaz bi bila še rada odložila, pa ni bilo moči!“

Slaba slika. Slikar prinese podobno kupcu, ki mu zanjo ponudi tri krone. — „Kaj, tri krone? pravi slikar. Saj ste mi samo platno zaračunali šest kron!“ — Kupec: „Je že res, pa takrat še ni bilo nič gori!“

Zanesljivo sredstvo. Gospod: „Vaše mazilo, ki naj bi sivim lasem dalo zopet naravno barvo, ni nič pomagalo!“ — Lekarnar: „No, vam dam še močnejšo tinkturo; če pa ta ne pomaga, potem pa vaši lasje sploh niso nikoli imeli naravne barve!“

Ubojliv bolnik. A: „Že iz Toplice? Ali si se pridno kopal?“ — B: „Menim da petkrat!“ — A: „Samo petkrat — zakaj ne večkrat?“ — B: „Moj zdravnik je rekel, naj se grem kopat desetkrat — drugi je dejal, da nobenkrat. Da se ne bom nobenemu zameril, sem se kopal petkrat!“

V šoli. Učitelj: „No, Janezek, ali mi znaš povedati, kako se imenuje tista prikazen, ki jo vidiš večkrat na prostem, če sije sonce in ob enem pada dež?“ — Učenec: „Dežnik!“

Izdajalec. „... Moj mož je bil tedaj zelo potrt, ko sem bila jaz na letovišču?“ — „Veliko je sedel pri klavirju.“ — „Da, da, v godbi išče človek utehe v svoji žalosti!“ — „Ne verjamem, milostljiva, ker on je igral vedno le vesele komade!“

Pomiritev. A: „Jaz bi rada tvojemu ženinu poslala na fronto 25 cigaret, če to dovoliš, ker si tako hitro ljubosumna?“ — B: „Zaradi 25 cigaret pač ne morem nič misliti, ker takšna malenkost se ponudi vsakemu tujcu. Ljubosumna bi postala še le od sto naprej.“

Pohvala. Šef svojemu učencu: „Z vami imam zares veselje, Pavel, ker ste tako vestni in poštene... tudi jaz sem bil v mladosti takšen!“

Tolažba. Sodnik: „Rigelj, moje potrpežljivosti bo konec, če ne bote nehali pri kmetih krasti!“ — Tat: „Potrpajte nekoliko gospod sodnik, pridem že še tudi k vam!“

Kaj zamore pravi humorist. Znani humorist ali šaljivec se je nekoč potapljaj. Reševalci so bili hitro na mestu in mu vrgli vrv. Toda, ko se prikaže šaljivec zopet na vrh vode, so vsi gledalci začudeno strmeli, ker se je humorist na vse grlo krohtal in smejal med tem, ko se je z rokami strastno držal vrvi. Ko ga vprašajo po vzroku njegovega neumestnega smeha jim odgovori: „Moral sem se smejati, ker sem mislil, kako bi neki to izgledalo, če bi jaz vrv spustil in bi utonil!“

Raznotero.

Tekmovanje za moža. Francozinje se že sedaj vneto pečajo z vprašanjem, kako po vojni dobiti moža, ki bodo pač bolj redko sejani. Pisateljica Marija Laparcerie je o tem vprašanju celo izdala knjigo, v kateri poučuje svoje sestre, kako in kaj naj store, da si zagotove moža. V prvi vrsti, tako pravi, morajo ženske izobraziti svojo voljo. Kjer je volja, je tudi pot in mož. Število izvoljenih bo moglo biti seve samo omejeno. Zato mora od danes naprej vsaka ženska obrniti vse svoje prizadevanje na to, da pride med te izvoljene. Misel: omožiti se hočem! jo mora neprestano spremljati in obvladovati vse njeno mišljenje. „Figaro“ meni k temu čudnemu vojnoliterarnemu sadu, da se ni preveč bati ženske vojne za moža; kajti tekoni sedanje vojne se je mnogo žensk posvetilo raznim poklicem, ki jim bodo tudi po vojni nudili toliko notranjega zadovoljstva in vsakdanjega kruha, da se ne bodo hotele pomešati med Laparcerierine tekmovalke za moža. To drži — ne samo z ozirom na

Francosko, ampak splošno za vse po vojni prizadete dežele.

Grozno morilno orožje je iznašel nek ruski inženir, kakor poroča list „Dan“. S tem aparatom se zamore brizgati goreča tekočina na sovražnika. Aparat je dolg 71 cm in 15 milimetrov širok. Prvi poskusi se bodo vršili na severnem bojišču, a učinkuje neki strašno.

„Mati!“ Vojaški duhovnik, ki je bil večkrat na bojišču in delil tolažila svete vere ranjencem in umirajočim, pripoveduje, da ga ni nobena stvar tako ganila, kakor klici krepkih junakov, ki so vzdihovali tiho: „Mati! Mati!“ — „Videl in skusil sem vse bojne strahote“, pravi, „toda nič me ni tako prevzelo kakor ječanje umirajočih, ki so kakor obnemogli otroci klicali: „Mati!“ Kar se je kdaj pisalo in govorilo lepega o materi, vse to ni v stanu razodeti velike vrednosti in moči, ki jo ima mati do otrokovega srca, v taki luči, kakor ti klici umirajočih ustnice in pojemajočih srce!“

Najvišje cene za časa velike francoske revolucije. Sedaj, ko mnogi zahtevajo, da se razen živilom določijo najvišje cene tudi za obuvale in obleko, je zanimivo vedeti, kako daleč so segale najvišje cene za časa velike francoske revolucije. Zakon z dne 29. septembra 1793 določa najvišje cene za naslednje predmete: Sveže in nasoljeno meso in slanina, surovo maslo, jedilno olje, divjačina, nasoljene ribe, vino, žganje, kis, pivo, drva, oglje, premog, sveče, svetilno olje, sol, obuvale, ogrščica, soda, sladkor, med, papir, usnje, železo, vilito železo, svinec, jeklo, baker, konoplja, predivo, volna, bombaževina, platno, surovine za tovarne, copati, milo, tobak. Razen tega so se določile najvišje plače za vse vrste nastavlencev in delavcev, in sicer v višini plač iz l. 1790. s pribitkom 50% draginjske doklade. Za tovarnarje in rokodelce ter delavce, ki bi se branili izvrševati svoje običajno delo, je zakon določal ostre kazni.

Učenec se takoj sprejme pri sedlarskemu mojstru ALBERTU ČERNE v Kandiji pri Novem mestu.

Zahvala.

Za vse ljubeznive dokaze sočutja in tolažbe povodom bolezni in smrti našega iskreno ljubljenega očeta, oziroma starega očeta, tasta in brata, gospoda

Janez-a Bizjak

kakor tudi za obilo spremstvo umrlega k zadnjemu počitku, izrekamo preč. duhovščini ter vsem sorodnikom, prijateljem in znancom in vsem spremljevalcem od blizu in daleč, najpriširnejšo zahvalo. Bog plačaj vsem stoterokrat!

Mala Ševnica pri Trebnjem,
dne 17. marca 1916.

135 Žalujoči zaostali.

Loterijske številke.
Gradec, 15. marca 62 72 56 29 74

Za kip presladkega Srca Marijinega v kapiteljski cerkvi v Novem mestu:

Gospa Marija Štular 1 K; 4 Neimenovane K 4; Neimenovana K 2. — Poplačaj Marija!

Za nagrobni spomenik pokojnemu preč. g. Mihaelu Barbo:

Preč. g. Francišek Zorec, župnik v p., K 4. Bog plačaj!

Hiša na prodaj.

Lepa pritlična hiša, ki ima z opeko in lesom zidane stene po stavbenem načinu „Hygiea“, je takoj po nizki ceni za prodati. Zraven spadajo vsa potrebna stranska poslopja in mali vrt. Hiša leži na deželni cesti Novomesto-Črnomelj, poleg postaje Rožnido-Pribeje, na belokranjski progi, ter je vsled svoje krasne lege posebno pripravna za

poletna stanovanja.

V pritličju hiše se nahaja 5 sob, opremljena kopalna soba, kuhinja in še postranski prostori; v lepo izpeljanem strešnem vrhu pa sta dva kabineta in kuhinja.

Natančneje se izve pri c. kr. vodstvu za gradenje železnice (k. k. Eisenbahnbauleitung) v Rudolforfu, kateremu se naj pošljejo pismene ponudbe najkasneje do 25. marca 1916.

IVAN SVETEC

brivec in vlasuljar RUDOLFOVO

Glavni trg, nasproti mestni hiši priporoča že izgotovljene lasne kite v vseh barvah. Izdeluje tudi druge lasne potrebščine ter ima vedno v zalogi podlage, mila, pršno tekočino Hair-petrol in Bayrum proti izpadanju las, potem Burgit za sigurno odstranitev kurjih očes in druge toaletne stvari. — **Kupuje na drobno in debelo zmehane in rezane ženske lase.**

128-24-5

Vabilo

134-2-2

na XIX. redni občni zbor „Hranilnice in posojilnice“ za Kandijo in okolico

registrovane zadruge z neomejeno zavezo v Kandiji ki se vrši v ponedeljek, dne 27. marca 1916 ob 1. uri pop. v pisarni posojilnice s sledečim dnevnim redom:

- 1) Poročilo načelstva.
- 2) Poročilo nadzorstva in odobrenje letnih računov.
- 3) Razdelitev čistega dobička.
- 4) Nadomestna volitev funkcionarjev.
- 5) Služajnosti.

NB. Ako bi ta zbor ob 1. uri ne bil sklepčen, skliče se ob 2. uri drugi občni zbor, ki sklepa veljavno ne oziraje se na število navzočih združnikov. Načelnístvo.

Učenec

133-3-2

se takoj sprejme v trgovino z železnim in kolonijalnim blagom pri Franc-u Guštin v Metliki.

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

== v lastnem domu v Kandiji ==

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 1/2 %

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.